

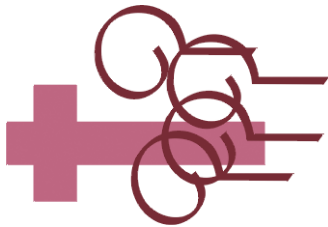
NOSITELIA NÁDEJE

Pastoračné diela Katolíckej cirkvi
v rómskych komunitách

BEARERS OF HOPE

Pastoral works of the Catholic Church
in Roma Communities

NOSITELIA NÁDEJE

Pastoračné diela Katolíckej cirkvi
v rómskych komunitách

Bratislava 2022

Editor: Renáta Ocilková

Zdroj textov: Rómske pastoračné diela

Foto: Archív rómskych pastoračných diel

Grafické spracovanie: Martin Kocian

Vydala Konferencia biskupov Slovenska

v spolupráci s **Vydavateľstvom Don Bosco**

Rada KBS pre Rómov a menšiny

NOSITELIA NÁDEJE

Pastoračné diela Katolíckej cirkvi
v rómskych komunitách

Kniha vyšla s podporou nadácie Renovabis

ISBN 978-80-8074-535-6

OBSAH

ÚVOD	7
KOŠICKÁ ARCIDIECÉZA	11
LUNÍK IX.	12
JAROVNICE	14
BARDEJOV – POŠTÁRKA	17
HANUŠOVCE NAD TOPĽOU	18
KOLÉGIUM MÁRIE ROMERO.....	19
TREBIŠOV	20
CENTRUM RÓMSKEJ MISIE KOŠICE - CRM	21
DON PETER BEŠENYEI.....	22
PREŠOVSKÁ ARCHIEPARCHIA	23
GRÉCKOKATOLÍCKA RÓMSKA MISIA V OKRESE VRANOV NAD TOPĽOU (GRM VT)	24
GRÉCKOKATOLÍCKA RÓMSKA MISIA V OKRESE BARDEJOV (GRM BJ).....	26
GRÉCKOKATOLÍCKA RÓMSKA MISIA V OKRESE STARÁ LUBOVŇA (GRM SL).....	28
CENTRUM GRÉCKOKATOLÍCKEJ RÓMSKEJ MISIE NA SIGORDE	29
MARTIN MEKEL.....	32
SPIŠSKÁ DIECÉZA	33
LOMNIČKA.....	34
LETANOVCE.....	36

KRÍŽOVÁ VES	
PASTORAČNÉ CENTRUM PRE RÓMOV	37
SMIŽANY.	39
RAKÚSY	40
POPRAD - MATEJOVCE	41
ŠTRBA.	42
VELKÁ LOMNICA.	42
SPIŠSKÁ KAPITULA.	43
SPIŠSKÉ PODHRADIE	44
ROŽŇAVSKÁ DIECÉZA	45
RIMAVSKÁ SOBOTA	46
STARÁ HALIČ	47
VELKÝ BLH, UZOVSÁ PANICA, BARCA, RATKOVSKÁ LEHOTA	48
KOŠICKÁ EPARCHIA	51
BLATNÉ REMETY.	52
BANSKOBYSSTRICKÁ DIECÉZA	53
BANSKÁ BYSTRICA	54
NITRIANSKA DIECÉZA.	55
ORECHOV DVOR	56
ZLATÉ MORAVCE.	58
BRATISLAVSKÁ ARCIDIECÉZA.	59
PLAVECKÝ ŠTVRTOK, O.Z. FRANCESCO.	60
KONTAKTY.	63

Úvod

Katolícka cirkev sa prostredníctvom aktivít svojich misionárov - kňazov, rehoľníčok a rehoľníkov, seminaristov, pastoračných asistentov (veriacich laikov) a mnohých dobrovoľníkov venuje formácii Rómov ako prirodzenej súčasť pastoračných aktivít Cirkvi. Doterajšie skúsenosti potvrdzujú skutočnosť, že **obnova života Rómov založená na zmene zmýšľania má konkrétne pozitívne dôsledky v ich osobnom živote a v spoločnosti tejto minority, ale aj majoritnej spoločnosti po stránke kultúrnej, vzdelanostnej, sociálnej/vzťahovej a ekonomickej.** Pod vplyvom náboženskej formácie dochádza k ochote prevziať zodpovednosť za svoje konanie, prevziať zodpovednosť za svoju rodinu, uplatniť sa nielen v miestnej rómskej komunite, ale aj na trhu práce. **Tieto tvrdenia dokladuje aj vedecká štúdia Ústavu etnológie SAV v Bratislave z roku 2010: „Boh medzi bariérami“ – Sociálna inklúzia Rómov náboženskou cestou¹. Štúdia potvrdzuje skutočnosť, že **sociálna inklúzia Rómov s viditeľnými výsledkami prebieha práve náboženskou cestou. Náboženská formácia sa zameriava na zmenu samotného človeka, ktorý po náboženskej premene a zintenzívnení náboženského života mení vnímanie seba samého a pozitívne sa stavia k potrebám spoločnosti.****

Boh medzi bariérami. Sociálna inklúzia Rómov náboženskou cestou. Dostupné na:
1 http://www.uet.sav.sk/files/socialna_inkluzia_romov_nabozenskou_cestou.pdf

Vo výskume SIRONA 2010 vedci sledovali štrnásť indikátorov v živote Rómov v marginalizovaných rómskych komunitách v súvislosti s pastoračiou Rómov.

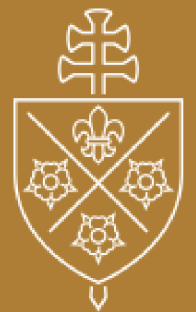
1. Zlepšenie dochádzky detí do školy	9. Zvýšenie miery gramotnosti (odstránenie negramotnosti)
2. Zníženie miery zadlženosti	10. Nárast komunikačných zručností
3. Zníženie miery úžery	11. Nárast sociálnych zručností
4. Zvýšenie aktivity pri hľadaní práce	12. Zvýšenie frekvencie pozitívnych kontaktov s inými Rómami (Rómami z iných obcí)
5. Uplatnenie na trhu práce	13. Zvýšenie frekvencie pozitívnych kontaktov s majoritou
6. Zníženie drobnej kriminality	14. Odstránenie vžitých stereotypov
7. Zníženie problémov s alkoholizmom a inými návykovými látkami	
8. Zníženie miery gamblerstva a závislosti na hazardných hrách	

Medzi najúspešnejšie indikátory patrili podľa zistení kvalitatívneho výskumu obmedzenie závislosti od návykových látok- 98 %, výrazné zníženiemierydrobnejkriminality-95%azníženiemierzadlženosti - 90 %, u tých Rómov, ktorí sa stali členmi náboženských hnutí. Záver tohto výskumu hovorí že: „všetkých 14 skúmaných indikátorov vykazovalo minimálne 80%-nú úspešnosť.“ Plná inklúzia je „beh na dlhé trate“, ale začína sa sociálnou zmenou. Môže začať jednou generáciou, ale ukončí sa až ich vnúčatami. V pastoračnej práci sa teda vychádza z možnosti a potreby celostnej formácie človeka po stránke náboženskej, duchovnej, duševnej i vedomostnej, sociálnej a kultúrnej. **Ovocím formácie sú Rómovia so záujmom o vzdelanie, o prácu, v dlhodobom horizonte možno skonštatovať, že vzdelaní a zamestnaní Rómovia. Nakoľko pastoračia Rómov prináša efekt, ktorý oceňuje aj väčšinové obyvateľstvo, samospráva či zamestnávateľia, sme presvedčení, že podpora pastoračie Rómov prinesie všestranný úžitok celej spoločnosti.**

Pastoračná práca s Rómami zahŕňa okolo 80 rímskokatolíckych a 20 gréckokatolíckych farností s asi 100 kňazmi, rehoľníkmi a viac ako 300 dobrovoľníkmi. Pastoračná práca s Rómami prebieha takmer v 30 pastoračných dielach ako inštitucionalizovaná či systematická pastoračná práca a v ostatných farnostiach sa realizuje v rámci riadnej farskej pastoračie (menej inštitucionalizovane). Pri pastoračnej službe sa spolupracuje so samosprávami, s komunitnými centrami, so školami, s centrami voľného času; so Slovenskou katolíckou charitou, s miestnymi či celoslovenskými mimovládnyimi organizáciami - ako napr. KANET, n.o.; Teach for Slovakia; o.z. Cesta von – Omama; o.z. Ženy ženám; o.z. Bunky, o.z. Jarovnice; Umelecké centrum F6; Horúci tím; o.z. Oheň nádeje, Dobrý pastier – Lacho pastiris, FS Čiriklore, Fórum kresťanských inštitúcií a mnohé ďalšie.

Pre pastoračnú prácu s Rómami zatiaľ neexistuje systémová podpora z verejných financií ani od iných donorov, ale existujú mnohé krátkodobé projekty podporené napr. týmito nadáciami či donormi: nemecká Nadácia **Renovabis** (najväčšia podpora už 30 rokov); **Úrad Vlády SR; Prešovský samosprávny kraj**; podpora pastorálnych asistentov; Slovenská katolícka charita; Ministerstvo kultúry SR, Implementačná agentúra MPSVaR SR; samospráva (samospráva obcí, kde Rómovia žijú); Úrad Splnomocnenca vlády pre rómske komunity; Nadácia IUVENTA; Úrad(y) práce, sociálnych vecí a rodiny SR; Franziskaner für Menschen in Not (Wien, Austria); Americká biskupská konferencia (United States Conference of Catholic Bishops, Washington, USA); Farnosť sv. Eugénie (Stockholm, Švédsko); PORTICUS; CONRAD N. HILTON FUND FOR SISTERS, California; Viedenská charita; MCS ASBL Belgique; HOPE '87; Nadácia Eset; International Women Club Bratislava; Porticus Viena; PONTIS; HENKEL; DELL, Slovenská Sporiteľňa; a ďalší mimovládni či súkromní darcovia.

KOŠICKÁ ARCIDIECÉZA

LUNÍK IX.

KRAJ:

Košický

OKRES:

Košice

DIECÉZA:

Košická arcidiecéza

Rómsku pastoráciu realizujú:

Saleziáni don Bosca

Na sídlisku Luník IX žije asi 4 500 Rómov, ktorí tvoria 99,9% obyvateľov sídliska. Obyvateľom sídliska sa venuje celá komunita saleziánov – 4 kňazi, okrem nich 4 pastorační asistenti, cca 50 externých animátorov a dobrovoľníkov, ku ktorým pribúda stále viac animátorov z miestneho spoločenstva Rómov.

Misia na Luníku IX sa začala v roku 2003. Je to najväčšie rómske sídlisko v strednej Európe postavené ako sociálny experiment na okraji Košíc.

Obyvateľmi sa v osemdesiatych rokoch minulého storočia stali Rómovia, príslušníci polície a armády. V deväťdesiatych rokoch sa postupne majoritné obyvateľstvo zo sídliska začalo sťahovať. Na sídlisku Luník IX je prihlásených na pobyt približne 5000 ľudí. Rozloha sídliska je jeden štvorcový kilometer, je tu najväčšia hustota obyvateľov na Slovensku. Priemerný vek je dvadsať rokov, nezamestnanosť 90%. Základnú školu navštevuje 1 100 detí, z toho prvý ročník 220 detí.

Niekoľko rokov sa oslovovali a žiadali kňazi, ale aj rehoľné spoločenstvá o službu na Luníku IX. V roku 2003 sa prihlásili dvaja diecézni kňazi z iných diecéz, Jozef Červeň a otec Emanuel Čurík na päťročnú výpomoc. Boli prítomní priamo na sídlisku a aktívne spolupracovali so školou (kňazi zaviedli a financovali štipendiá pre žiakov školy). V roku 2005 začali s výstavbou pastoračného centra. Po skončení ich pôsobenia na Luníku IX v júni 2008 na ich miesto nastúpili saleziáni don Bosca, okolo ktorých sa vytvoril nový misijný tím. Pokračovali s výstavbou pastoračného centra, ktoré sa v roku 2011 dokončilo. V roku 2017 zriadili pracovňu pre obyvateľov sídliska.

V súčasnosti spočíva pastorácia na Luníku IX v sprevádzaní jednotlivcov, detí, mladých i celých rodín - v spolupráci so školou a s občianskymi združeniami pôsobiacimi na sídlisku, vo voľnočasových aktivitách cez školský rok aj cez prázdniny (tábory, doučovanie), v príprave na sviatosti a ich vysluhovanie, v podpore hygienických návykov (u Saleziánov zriadená pracovňa pre sídlisko) a hlavne v spolunažívaní priamo s Rómami uprostred sídliska.

Web: <https://lunik9.sk/>

FB: <https://www.facebook.com/lunik9.sk>

IBAN

Luník IX – o.z. Oheň nádeje: SK73 8330 0000 0028 0179 2078

Saleziáni don Bosca: SK65 0200 0000 0040 4823 9457

výlety a súťaže. Voľno-časových aktivít (tanečné, divadelné, gitarové, spevácke, ručné práce a pod.) sa počas týždňa v spolupráci s rómskymi dobrovoľníkmi zúčastňuje cca 350 mladých, detí a dospelých. Výrobky z krúžku ručných prác slúžia na podporu činnosti OZ Jarovnice – je možné si ich za dobrovoľný príspevok objednať a zakúpiť. V rámci OZ Jarovnice sa doteraz podarilo spolu s finančnou spoluúčasťou občianskeho združenia zrealizovať spolu 14 projektov, tri z nich ešte prebiehajú: projekt vzdelávania v počítačovej a pracovnej oblasti, v komunikácii a v ekonomickej oblasti pre 105 rómskych žien a dievčat v rámci eliminácie diskriminácie, projekt pastoračných asistentov a projekt aktívnych pracovníkov. Okrem toho sú ako sestry **Congregatio Jesu** v realizácii dvoch projektov – vo výstavbe novej cirkevnej materskej škôlky, pre ktorú odkúpili pozemok a v dostavbe a úprave exteriéru Rómskeho pastoračného centra, ktoré bolo za väčšinouj finančnej pomoci postavené vďaka Nadácii **RENOVABIS** nielen pre komunitu sestier CJ, ale aj pre rôzne aktivity s Rómami a na spoluprácu s vysokými školami (študenti prichádzajú do Jarovnic na absolvovanie praxe). Na všetky tieto projekty je potrebná finančná spoluúčasť sestier.

Web: <https://www.jarovnice.sk/sestry-cj-jarovnice>

FB: [Sestry-CJ-Jarovnice](#)

IBAN OZ Jarovnice: SK78 0900 0000 0005 0557 8895

IBAN Sestry CJ: SK65 0200 0000 0029 0107 2158

Bardejov – Poštárka

KRAJ:

Prešovský samosprávny kraj

OKRES:

Bardejov

DIECÉZA:

Košická arcidiecéza

Rómsku pastoračiu realizujú:

Saleziáni don Bosca

Sídliisko Poštárka sa nachádza na periférii mesta Bardejov, žije tu okolo 1600 Rómov. Začiatok práce s touto komunitou bol v roku 1989, keď na Poštárku začala prichádzať sr. Atanázia z Rádu sv. Bazila Veľkého. Po roku svojho pôsobenia prizvala na spoluprácu komunitu Saleziánov don Bosca. Tí svoju pastoračnú činnosť začali najskôr s mládežou. Aktivity prebiehali iba na voľnom priestranstve, neskôr si prenajali priestory kultúrneho domu, ktorý v roku 1995 dali postupne za pomoci miestnych Rómov a sponzorov zrekonštruovať na pastoračné centrum a kaplnku bl. Zefyrína, blahoslaveného rómskeho mučeníka. Postupne sa aktivity začali meniť na pravidelné činnosti – prípravy na 1. sv. prijímania, prípravy na manželstvá, dievčenské či chlapčenské stretká, neskôr stretká pre animátorov a birmovancov. V roku 2001 Saleziáni zriadili cirkevnú Materskú školu a od roku 2006 funguje Základná škola s materskou školou bl. Zefyrína. Postupom času pribúdali a rozbíhali sa aj ďalšie činnosti, vznikol spevácky zbor Devleskhere čhave, pre deti sa začali organizovať letné tábory, modlitbové stretnutia matiek, otcov, či doučovanie žiakov.

Web: www.pobavi.sk

IBAN: SK58 0200 0000 0041 6352 8254

Hanušovce nad Topľou

KRAJ:

Prešovský samosprávny kraj

OKRES:

Vranov nad Topľou

DIECÉZA:

Košická arcidiecéza

Rómsku pastoráciu realizujú:

1990 - 2020 rómsky diakon

Michal Horvát; po jeho smrti
jeho manželka Daniela.

Pastorácia Rómov v Hanušovciach nad Topľou začala v Roku 1990. Hanušovce majú 3800 obyvateľov, z toho okolo 800 Rómov. V roku 1998 vzniklo Komunitné Centrum, v ktorom bol zamestnaný rómsky diakon Michal Horvát. Popri kultúrno vzdelávacej činnosti sa tam vykonávali aj náboženské aktivity. V roku 2004, keď už neboli financie na prevádzku komunitného centra, diakon Michal Horvát vo svojej pastorácii pokračoval a zhaňal financie na prenájom priestorov. V roku 2017 bolo postavené Pastoračné centrum – Kher Anglo Róma vďaka finančnej podpore Nadácie Renovabis, mestského úradu, miestnych rómskych podnikateľov a zbierok medzi majoritnou a minoritnou spoločnosťou. Po smrti diakona M. Horváta (v r. 2020) pokračuje v koordinovaní pastoračných aktivít medzi Rómami jeho manželka Daniela.

Aktivity pastoračného centra: doučovanie detí a príprava na vyučovanie, hudobné, výtvarné, športové a iné voľnočasové aktivity, stretnutia detí a mládeže, zbor a hudobná skupina, spoločenstvo matiek, mentoring; formácia dobrovoľníkov, rodičovské zručnosti: príprava na prijatie manželstva - zodpovedné rodičovstvo, starostlivosť o rodinu, príprava detí na sviatosti; organizovanie pútí a i.

FB: [Pastoračné centrum](#)

Kolégium Márie Romero

KRAJ:

Košický samosprávny kraj

OKRES:

Košice

DIECÉZA:

Košická arcidiecéza (rím.-kat.)

Rómsku pastoráciu realizujú:

Dcéry Márie Pomocnice –

Saleziánky

Pilotný projekt Kolégium Márie Romero sme odštartovali v šk. roku 2020/21 v byte v podnájme s dievčatami, ktorým sa venovali sestry saleziánky na Luníku IX. Je to prototyp, ktorý v sebe zahŕňa tieto prvky: pomoc pri štúdiu na škole mimo geta; bývanie v priaznivom a napomáhajúcom prostredí počas dní školského vyučovania; pobyt v slovenskej majorite napomáhajúci integrácii a obojstrannému kontaktu bez predsudkov; výchovná a finančná spoluúčasť zákonných zástupcov detí; zlepšovanie rodičovských zručností prostredníctvom mesačných rozhovorov o pokrokoch dieťaťa; prepájame svety majority a minority, nezbavujeme rodičov ich zodpovednosti za výchovu, chceme, aby dieťa zachovalo kontakt so svojou kultúrou a trávilo víkendy doma; vzájomné priateľstvo medzi rómskymi a slovenskými dievčatami prostredníctvom mentoringového vzťahu.

FB: [Kolégium Márie Romero](#)
IBAN: SK80 7500 0000 0040 0786 8759

Trebišov

KRAJ:

Košický samosprávny kraj

OKRES:

Trebišov

DIECÉZA:

Košická arcidiecéza (rím.-kat.)

Rómsku pastoráciu realizujú:

Komunita sestier

Najsvätejšieho Spasiteľa

V Trebišove žije viac ako 6 000 Rómov, čo predstavuje asi 25% obyvateľstva. Od r.2017 sa sestry z Komunity Najsvätejšieho Spasiteľa venujú Rómom tak, že sa raz za týždeň schádzajú s deťmi v školskej jedálni, kde vykonávajú pastoračnú činnosť. Ako dôchodkyne robia túto službu dobrovoľnícky. Spolupracujú s mestom a s Arcidiecéznou katolíckou charitou.

Centrum Rómskej Misie Košice - CRM

KRAJ:

Košický samosprávny kraj

OKRES:

Košice

DIECÉZA:

Košická arcidiecéza

Riaditeľ centra:

Salezián Don Peter Bešenyei

Košický arcibiskup metropolita zriadil od 1. 7.2020 Centrum Rómskej Misie v Košiciach, ktorého hlavným poslaním je ponúkať odbornú, morálnu, ale aj ľudskú podporu všetkým zasväteným i laikom, ktorí sa podieľajú na duchovnej službe Rómom. Súčasťou centra je napomáhať k efektívnejšej pastoračnej činnosti na území Košickej arcidiecézy tak, aby všetci, ktorí sa podieľajú na duchovnej službe, nachádzali nové zdroje inšpirácie a možností pre svoju službu Rómom v jednotlivých farnostiach.

CRM vydalo Deviatnik k rómskym blahoslaveným mučeníkom Zefirínovi a Emílii a intenzívne sa podieľalo na príprave stretnutia Svätého Otca Františka s Rómami v Košiciach na Luníku IX.

E-mail:

besenyei.peter@abuke.sk

IBAN:

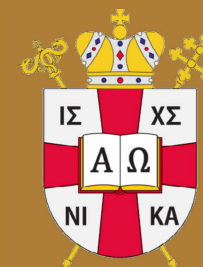
SK54 0200 0000 0000 0024 3512

Don Peter Bešenyei

Don Peter Bešenyei je prvý salezián, ktorý rozbiehal pastoráciu Rómov v Bardejove na Poštárke v r. 1990, následne pôsobil v michalovskej osade Angi mlyn, potom na košickom Luníku IX. S Rómami žil viac ako 20 rokov. Skôr, ako sa pustil do misijnej činnosti na Slovensku, kontaktoval ľudí, ktorí už mali s rómskymi komunitami skúsenosti. Obzory si rozširoval vo Francúzsku, Maďarsku, Nemecku, Taliansku, aj v Amerike. V Taliansku dokonca s Rómami vyše mesiaca kočoval. Dokopy navštívil viac ako 50 rómskych komunít. Don Peter nastúpil na cestu, kde nečakal uznanie ani poďakovanie a často ostal úplne sám, nepochopený najbližšími. Situácia sa postupne menila a pridávali sa nielen spolupracovníci u saleziánov, ale začali sa rozbiehať misijné diela aj na iných miestach a v ďalších diecézach. V súčasnosti pôsobí Peter Bešenyei ako zakladateľ a riaditeľ Centra rómskej misie Košickej arcidiecézy a tajomník Rady KBS pre Rómov a menšiny.

Medzi našimi misionármi v rómskych komunitách naprieč diecézami – od Prešovskej archieparchie cez Košickú a Spišskú diecézu až po Plavecký Štvrtok v Bratislavskej arcidiecéze prebieha úzka i priateľská spolupráca a sny o rómskom národe sa stávajú skutočnosťou. Misionári vedia, že zmena nepríde rýchlo, napriek tomu pracujú v rómskych komunitách s nádejou, že misia je možná, s praktickou láskou bez zbytočných slov a klišé a s vierou, že raz budeme Slovensko evanjelizovať spoločne.

PREŠOVSKÁ ARCHIEPARCHIA

Gréckokatolícka rómska misia v okrese Vranov nad Topľou (GRM VT)

KRAJ:

Prešovský samosprávny kraj

OKRES:

Vranov nad Topľou

DIECÉZA:

Prešovská archieparchia

Rómsku pastoráciu realizujú:

vyčlenení gréckokatolícki kňazi určení na pastoráciu Rómov (Michal Fedin, Ján Dvorščák, Ján Lemeš, Peter Lazorík. Zakladateľ: o. Martin Mekel.)

Vranovský okres môžeme pokladať za kolísku celej Gréckokatolíckej rómskej misie. Tu vznikali prvé spoločenstvá a odtiaľ sa misia šírila ďalej do okresov Bardejov, Stará Ľubovňa a Prešov. Misia vo Vranovskom okrese je zastrešená pod Gréckokatolíckym formačným centrom (GFC) pre Rómov v Čičave. Je to samostatný právny subjekt, ktorý odvodzuje svoju právnu subjektivitu od Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku a jeho zriaďovateľom je Gréckokatolícke arcibiskupstvo Prešov. Zriadené bolo v roku 2012.

V súčasnosti vo vranovskom okrese pôsobia štyria kňazi v týchto v obciach: Čičava, Soľ, Vechec, Rudlov, Zámutov, Kamenná Poruba, Sačurov, Jastrabie nad Topľou, Hlinné, Skrabské a Prosačov. Približný počet Rómov v týchto obciach je 6000. Vyčleneným gréckokatolíckym kňazom pri pastorácii Rómov pomáhajú aj miestni lídri, animátori a dobrovoľníci. Spolu sa podieľajú na príprave liturgii, modlitebných stretnutí, evanjelizačných skupín či spoločenstiev. Špeciálny čas sa venuje aj mládeži a deťom, pre ktoré sa pripravujú (najmä v tomto „covidovom období“) zväčša jednodňové výlety a aktivity. V okrese pôsobia aj viaceré hudobné skupiny, ktoré okrem iného, spevom sprevádzajú slávenie sv. liturgii. V GFC pre Rómov v Čičave momentálne existuje aj Komunitné centrum, ktoré úzko spolupracuje s pastoračným centrom a je pre celú pastoráciu veľkým prínosom. V súčasnosti sa v GRM Vranov nad Topľou intenzívne pracuje na novom výnimočnom projekte. Ide o ekologickú farmu „Adamov dvor“, ktorej hlavným cieľom je vzdelávať a zamestnávať ľudí z rómskej komunity.

Web: <https://romskamisia.sk/misia/vranov/>
FB: <https://www.facebook.com/romskamisia>
FB Adamov dvor: <https://www.facebook.com/obrabataopatrovat>
IBAN: SK28 0900 0000 0050 2604 8873

Gréckokatolícka rómska misia v okrese Bardejov (GRM BJ)

KRAJ:

Prešovský samosprávny kraj

OKRES:

Bardejov

DIECÉZA:

Prešovská archieparchia

Rómsku pastoráciu realizujú:

vyčlenený gréckokatolícky

kňaz určený na pastoráciu

Rómov (Igor Čikoš),

dobrovoľníci

Gréckokatolícka rómska misia v okrese Bardejov – je samostatný právny subjekt, ktorý odvodzuje svoju právnu subjektivitu od Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku, ktorý bol zriadený 1. augusta 2017 prešovským arcibiskupom a metropolitom Mons. Jánom Babjakom, SJ.

Poslaním Gréckokatolíckej rómskej misie v okrese Bardejov je prinášať posolstvo evanjelia najmä ľuďom žijúcim v rómskych komunitách na území Prešovskej gréckokatolíckej archieparchie v okrese Bardejov, a to prostredníctvom rôznorodnej pastoračnej, formačnej, duchovnej, kultúrnej a sociálnej činnosti. GRM BJ prispieva k prevencii rasizmu a xenofóbie a napomáha zmiereniu komunít s odlišnými sociálnymi, kultúrnymi či duchovnými koreňmi.

Pracujeme v týchto rómskych osadách: Malcov, Snakov, Lenartov, Petrová, Cigelka.

Rómom v bardejovskom okrese sa venujeme od roku 2016. Slúžime mladým, deťom, manželom, rodinám i starším. Celá služba sa nesie v duchu našej vízie: Sprevádzať rómsky národ do večnej radosti cez zbožnosť, zmierenie a angažovanosť. Opierame sa o 4 piliere: evanjelizácia, kvalita, budovanie lídrov z radov Rómov a vytváranie priestoru pre Rómov mimo osady. Keďže fungujeme ako podpora farnosti, tak s tým súvisí aj infraštruktúra pre túto službu ako napr.: dom pre kňaza s rodinou, priestory (kaplnky, pastoračné centrá) na stretávanie a pravidelnú činnosť pre službu Rómom v danej obci. V roku 2017 sa nám podarilo kúpiť jeden starší rodinný dom v Lenartove a ten momentálne prerábame na dom – faru, kde bude bývať kňaz s rodinou slúžiaci v GRM BJ. Všetky stavebné práce robia samotní Rómovia. Základ služby tvorí práca s ľuďmi v malých skupinách na pravidelnej báze, v ktorých sa stretávame minimálne raz do týždňa. Formácia prebieha v skupinkách pre deti, mladých a tiež pre dospelých. Súčasne sa venujeme aj sviatostnej pastorácii.

V Bardejovskej rómskej misii vzniklo niekoľko hudobných gospelových kapiel, napr. AV MANCA, ďalej divadelné zoskupenie pod vedením Mgr. Vladimíra Špureka PhD. Pravidelne sa zúčastňujeme a participujeme na organizovaní Rómskej púte rodín do Lutiny, festivalu FestRom, aktivity Bararas, či divadelnej súťaže Rybka, ako aj vlastných menších púti a otvorených modlitebných chvál počas roka.

Web: <https://romskamisia.sk/>

FB: [Gréckokatolícka rómska misia v okrese Bardejov](#)

IBAN: SK75 0900 0000 0051 3375 4693

Gréckokatolícka rómska misia v okrese Stará Ľubovňa (GRM SL)

KRAJ:

Prešovský samosprávny kraj

OKRES:

Stará Ľubovňa

DIECÉZA:

Prešovská archieparchia

Rómsku pastoráciu realizujú:

vyčlenení gréckokatolícki
kňazi určení na pastoráciu
Rómov (Leontín Lizák) a
diecézni kňazi vo farnosti
(Miroslav Šimko a kapláni)

Súčasťou celodiecéznej (eparchiálnej) rómskej misie v rámci Prešovskej eparchie je Gréckokatolícka Rómska misia v okrese Stará Ľubovňa. Od roku 2015 prebieha aktívna pastoračná činnosť vo farnosti Šarišské Jastrabie, od r.2016 v Jakubanoch a od r. 2019 v Čirči. Na rómsku pastoráciu je vyčlenený jeden kňaz, v Šarišskom Jastrabí túto špeciálnu pastoráciu vykonávajú diecézni kňazi (farár, kaplán). Kňazi sa venujú osobitne formácii mužov, chlapcov, dievčat a žien, organizujú duchovné obnovy, tábory, výlety, modlitby a chvály a sieťujúce stretnutia naprieč obciam, osadám. V Šarišskom Jastrabí je z 1 400 obyvateľov asi 700 Rómov, pričom pastorácia pre nich prebieha na miestnom družstve. Aj takáto pastorácia prináša ovocie v zmene životov mnohých Rómov v obci.

Web: <https://www.misiamozna.sk/>
IBAN: SK48 0900 0000 0051 3345 5837

Centrum Gréckokatolíckej rómskej misie na Sigorde

KRAJ:

Prešovský samosprávny kraj

OKRES:

Prešov

DIECÉZA:

Prešovská archieparchia (gréckokatolícka)

Riaditeľ:

gréckokatolícky kňaz Martin Mekel

Gréckokatolícka rómska misia (GRM) je samostatný právny subjekt, ktorý odvodzuje svoju právnu subjektivitu od Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku a ktorý bol zriadený 1. augusta 2017 prešovským arcibiskupom a metropolitom Mons. Jánom Babjakom, SJ. Pred vznikom GRM sme naše aktivity realizovali v rámci Gréckokatolíckeho formačného centra pre Rómov v Čičave. Počiatky našich aktivít siahajú do roku 2005. Kladieme dôraz na to, aby sa Rómovia zaujímali o svoje okolie a aktívne pristupovali k riešeniu problémov. Rómovia, s ktorými sme začínali, sú dnes otcovia a mamy rodín a poctivo pracujú. V roku 2005 sme začali v jednej dedinke. Dnes pôsobíme v 18 obciach na území 4 okresov Prešovského kraja (Vranov nad Topľou, Bardejov, Stará Ľubovňa, Prešov). Spolu s Rómami sme vybudovali a prevádzkujeme 5 duchovno-spoločenských centier. Snažíme sa o spoluprácu s miestnymi aktérmi.

V osadách sa svojimi aktivitami usilujeme o sociálnu zmenu, ktorá sa prejavuje zmenou životného štýlu. Výsledkom sú otvorení a spoločensky angažovaní Rómovia. V našom širšom tíme je viac ako 100 spolupracovníkov, najmä z radov Rómov. Mnohí z nich sú aktívnymi dobrovoľníkmi. Pracujeme v teréne, máme kontakt s celými rómskymi rodinami. Veľmi dobre poznáme potreby týchto ľudí. Iba každodenná trpezlivá práca prináša dlhotrvajúce výsledky.

Okrem pastoračnej služby v teréne sa služba pre rómske komunity profesionalizuje aj po stránke inštitucionálnej a propagačnej. V roku 2017 začal vychádzať časopis – občasník Rómska Samária, ktorý má vyplňať informačnú medzeru v popisovaní situácie Rómov a poukazovať na pozitívne veci, ktoré sa už teraz dejú s Rómami, keď sa medzi nimi ohlasuje Božie kráľovstvo. V januári 2018 vznikla z iniciatívy o. Martina Mekela, +Róberta Neupauera, a ďalších osobností - Sieť angažovanej verejnosti pre rómske etnikum – SAVORE, čo v preklade znamená VŠETCI. Skratka zahŕňa taktiež piliere tejto platformy: Spolupráca – Angažovanosť – Vízia – Odbornosť – Rozvoj – Evanjelizácia. Jej cieľom je sprevádzať a duchovnou službou podporovať ľudí pracujúcich s Rómami a podporovať ich spoluprácu na miestnej úrovni. Mottom platformy SAVORE je “Angažuj sa s vierou pre budúcnosť Slovenska”.

Pre širšie zastrešenie duchovnej služby Rómom žijúcim v komunitách v decembri 2019 kúpila GRM budovu bývalého internátu SOULesníckeho. Ku komplexu patrí aj kuchyňa a jedáleň a telocvičňa so zázemím.

Budovy potrebujú značnú investíciu, ale už v roku 2020 sa v centre realizovali viaceré aktivity.

V CENTRE POSTUPNE PLÁNUJEME ZRIADIŤ:

- kaplnku a konferenčnú miestnosť
- ubytovacie priestory pre pobytové aktivity (cca. 70 miest)
- ubytovanie pre služobníkov, ktorí sa o chod centra budú starať
- stravovacie zariadenie
- telocvičňu, wellness
- ikonopiseckú dielňu
- mini múzeum rómskej histórie a kultúry
- administratívno-projektové centrum GRM
- kaviareň s knižnicou
- skautskú klubovňu so skladom
- miestnosť s malým javiskom
- hudobné štúdio, priestor na natáčanie videí
- prenosy televízie LOGOS (liturgie, vyučovania, chvály...)
- jednoduchú drevovýrobu
- agroturistiku
- 24/7 miestnosť, miestnosť pre Službu ucha
- tanečnú sálu so zrkadlami
- mini kino s tulivakmi
- zábavnú miestnosť – bowling, biliard, stolný tenis, kalčeto...

Web: <https://romskamisia.sk/>
<https://romskamisia.sk/sigord/>
<https://savore.sk/>
<https://romskamisia.sk/casopis-romska-samaria/>
IBAN: SK91 0900 0000 0051 6852 6092

Martin Mekel

Martin Mekel je gréckokatolícky kňaz, ktorý položil základy rómskej misie v Prešovskej archieparchii. Martin Mekel začal svoju pastoračnú činnosť s Rómami tak, že sa stal jedným z nich, začal za nimi chodiť do ich komunit, najprv do jednej komunity, potom do ďalšej a ďalšej rómskej osady (Jarovnice, Varhaňovce, Čičava, Hlinné, Soľ...). Základy rómskej misie položil v Čičave, ale dnes jeho aktivity ďaleko presahujú hranice okresu či kraja. Jeho služba spočíva hlavne v nazeraní na Rómov ako na vzácných ľudí a svojich priateľov a v budovaní úprimných vzťahov s nimi. V roku 2004 založil občianske združenie Horúci tím s cieľom zlepšiť ich spoločenské, sociálno-ekonomické postavenie, vzdelanostnú a duchovnú úroveň, vyvíjať osvetovú činnosť, ako aj zlepšovať vzájomné vzťahy medzi Rómami a majoritou. Aktivity gréckokatolíckej rómskej misie sú zamerané na formáciu (stretnutia v malých skupinách, kresťanský mentoring, pobytové aktivity, bohoslužby, vzdelávacie a formačné kurzy); službu (dobrovoľnícka služba, vzájomná pomoc a charita), umenie (Ikonopisecká dielňa, drevovýroba, Kapela F6, medzikomunitný umelecký projekt BARARAS), produkciu (videoklipy, spevník, CD, DVD, knihy). V súčasnosti je Martin Mekel zakladateľom a riaditeľom Centra gréckokatolíckej rómskej misie na Sigorde.

SPIŠSKÁ DIECÉZA

Lomnička

KRAJ:

Prešovský samosprávny kraj

OKRES:

Stará Lubovňa

DIECÉZA:

Spišská diecéza

Rómsku pastoráciu realizujú:

diecézni kňazi (Martin Pasiar, Jozef Gorčák, predtým Štefan Hrbček, Ján Záhradník...) a 5 rehoľných sestry z Kongregácie školských sestier sv. Františka, pastorační asistenti, laickí spolupracovníci, dobrovoľníci.

Lomnička je obec s približne 3200 obyvateľmi, z čoho 99% tvoria Rómovia, priemerný vek obyvateľov je približne 20 rokov. Pastorácia Rómov v obci prebieha intenzívne od roku 2004. Od roku 2008, kedy bola obnovená farská budova, bývajú kňazi v dedine medzi Rómami. Základom ich služby je sviatostná pastorácia, aj formácia detí a mládeže. Dôležitou súčasťou života farnosti sú každoročné púte na mariánske pútnické miesta do Levoče a Gaboltova, ale aj na iné miesta. Duchovnú činnosť dopĺňa sociálna pomoc. Farnosť poskytuje miestnym obyvateľom mnohé služby, ako napríklad pomoc pri realizácii stavieb, požičiavanie pračiek, vrtačiek, zbijačky, lešenia, fúrikov a iného náradia na svojpomocné opravy a práce na domoch, poradenstvo a iné. Farnosť má vlastný traktor, ktorým pomáha miestnym obyvateľom pri zvoze dreva na zimu, alebo pri preprave stavebných materiálov, a ktorým v zimných mesiacoch udržiava miestne komunikácie v obci. Každý rok organizujeme letné týždňové pobytové tábory pre chlapcov a dievčatá vo Važci. Do farnosti prichádzajú počas prázdnin robiť denný tábor

salezianski animátori z Bratislavy. Kňazi pri práci s mládežou aktívne spolupracujú s rehoľnými sestrami Kongregácie Školských sestier sv. Františka. Tieto sestry pôsobia v Lomničke od r. 2007 a zriadili tam Dom Nepoškvrneného Srdca Panny Márie. 4 sestry spočiatku denne dochádzali z mesta Podolíneč, kde bývali. V roku 2011 sa sestry presťahovali priamo do Lomničky. V Dome Nepoškvrneného Srdca Panny Márie majú zriadené zariadenie sociálnych služieb – komunitné centrum, ktoré pre svoju činnosť zamestnáva osem pracovníkov. Komunitné centrum poskytuje svoje služby dospelým aj deťom. Poskytujú sociálne poradenstvo, voľnočasové aktivity pre deti a aktivity nízkoprahového charakteru. Dve sestry sú zamestnané v DNSPM, kde sa venujú práci s deťmi, mládežou aj dospelými a poskytujú základné zdravotné poradenstvo a ošetrovanie. Ďalšie dve sestry sa venujú pastoračnej činnosti, navštevujú chorých alebo inak núdznych v ich rodinnom prostredí. Jedna sestra učí v miestnej základnej škole a taktiež sa aktívne venuje pastoračnej činnosti. Sestry žijúce priamo v dedine sa svojou neustálou prítomnosťou stávajú súčasťou miestnej komunity. Medzi ich ďalšie aktivity patrí napríklad: mládežnícky spevácky zbor, hudobné skupiny, športové aktivity s chlapcami a dievčatami, tvorivé dielne, biblické stretnutia chlapcov, dievčat a dospelých, formačné stretnutia, varenie, pečenie a iné. Denne sa v DNSPM vystrieda cca 100 – 150 ľudí rôznych vekových kategórií. Cenou pomocou pre obyvateľov obce sú burzy sezónneho ošatenia, nábytku, potrieb do domácnosti.

Web: <https://www.mojakomunita.sk/web/farnosť-lomnicka>
<https://www.mojakomunita.sk/web/kongregacia-skolskych-sestier-lomnicka>

FB: [Komunitné centrum Lomnička](#)

Instagram: [Farnosť Lomnička](#)

IBAN: SK82 0200 0000 0035 7338 5351

Letanovce

KRAJ:

Košický

OKRES:

Spišská Nová Ves

DIECÉZA:

Spišská diecéza

Rómsku pastoráciu realizujú:

diecézni kňazi (farár Marián Sivoň a kaplán)

Od roku 2015 v rámci farnosti funguje aj občianske združenie DOBRÝ PASTIER – LAČHO PASTIRIS, ktoré sa venuje službe Rómom. Farnosť Letanovce zahŕňa: Letanovce (2400 ľudí – cca 200 Rómov) s osadou Strelník, kde žije cca 1000 Rómov, Spišské Tomášovce (2100 ľudí, z toho Rómov 650), Arnutovce (700 obyvateľov, z toho Rómov 350). Celá farnosť Letanovce má teda cca 2200 Rómov. Služba Rómom spočíva najmä v troch oblastiach: **Pastoračná** - príprava na sviatosti a vysluhovanie sviatostí, letné tábory, stretnutia s deťmi a mládežou, **charitatívna** - burzy šatstva, pomoc so zháňaním nábytku, dreva a pod. a **sociálna** - poradenstvo, hľadanie práce, aktivačné práce, pomoc pri nadobúdaní pracovných návykov, atď. V r. 2019 bola dokončená výstavba Misijného centra v osade Strelník s názvom DOBRÝ PASTIER – LAČHO PASTIRIS. V centre sa uskutočňujú vyššie spomínané aktivity, predovšetkým príprava na sviatosti, stretnutia s deťmi a mládežou, burzy šatstva, poradenstvo, pomoc pri získavaní pracovných návykov a zručností pri budovaní centra a jeho okolia.

FB: [Lačo Pastiris](#)

IBAN: SK42 0200 0000 0034 3339 6059

Krížová Ves

Pastoračné centrum pre Rómov

KRAJ:

Prešovský samosprávny kraj

OKRES:

Kežmarok

DIECÉZA:

Spišská diecéza

Rómsku pastoráciu realizujú:

diecézni kňazi (v súčasnosti Martin Schreiner), riaditeľka centra, členovia kapely, pastoračné asistentky, dobrovoľníci a animátori dospelí aj mládež z miestnej komunity.

Krížová Ves má približne 2200 obyvateľov, z toho asi 1700 Rómov. Pastoračné dielo Rómske duchovno-spoločenské stredisko Krížová Ves funguje od septembra 2007 v obci Krížová Ves. Po niekoľkoročnej evanjelizácii kňazov a laikov z farnosti Spišská Belá vznikla potreba výstavby pastoračného centra priamo v rómskej osade v Krížovej Vsi. Následne v roku 2005 cirkevné nadácie Renovabis a Kirche in Not (Nemecko), ako aj Fond sociálneho rozvoja uvoľnili finančné prostriedky na výstavbu Rómskeho duchovno-spoločenského strediska v Krížovej Vsi. 14. septembra 2007 – na sviatok Povýšenia sv. Kríža za účasti biskupa Štefana Sečku sa otvorilo a požehnilo Rómske duchovno-spoločenské stredisko (RDSS). V novootvorenom stredisku sa pod vedením miestnych kňazov, Komisie pre mládež v Spišskej diecézy, dnes už nebohého Mgr. Róberta Neupauera, PhD., laického misionára Rómov a ďalších dobrovoľníkov realizovali rôzne evanjelizačné aktivity a pastoračná starostlivosť o Rómov.

V stredu postupne začala činnosť záujmových krúžkov v Cirkevnom centre voľného času a výučba žiakov Súkromnej spojenej školy v Kežmarku – elokované pracovisko Krížová Ves – to všetko v priestoroch Rómskeho pastoračného centra. Ďakujeme Bohu za to, že Božie slovo sa zakorenilo v srdciach a životoch mnohých z nás, že mnohoročná práca kňazov, rehoľných sestier a laikov priniesla aj svoje ovocie a že sa Pán neustále stará a chráni toto Božie dielo medzi nami.

Smižany

KRAJ:

Košický samosprávny kraj

OKRES:

Spišská Nová Ves

DIECÉZA:

Spišská diecéza

Rómsku pastoráciu realizujú:

Kňazi a bratia Pallotíni

Farnosť je od roku 1993 spravovaná kňazmi a bratmi pallotínmi. Vo farnosti sa nachádza približne 2 700 Rómov, čo je približne 20 % z celkového obyvateľstva vo farnosti, vo farnosti sa venuje Rómom páter Peter Klubert - pallotín. Momentálne v rómskej osade zatiaľ nie je žiadne miesto pre pastoráciu. Vo farnosti sa nachádzajú dva chrámy, kam Rómovia prichádzajú a kde sa aj realizuje pastorácia Rómov. Jedným z chrámov je diecézna svätyňa Božieho milosrdenstva, v ktorej sa realizujú aj púte pre Rómov požehnané ešte biskupom Sečkom.

Web: [https://rkfarnosť.spisskabela.sk/romske-ducho-
vno-spolocenske-stredisko-v-krizovej-vsi/](https://rkfarnosť.spisskabela.sk/romske-ducho-
vno-spolocenske-stredisko-v-krizovej-vsi/)
IBAN: SK14 0900 0000 0000 9327 6988

Web: <https://www.rimkat-smizany.com/pallotini>
IBAN: SK31 0900 0000 0050 2937 7277

Rakúsy

KRAJ:

Prešovský samosprávny kraj

OKRES:

Kežmarok

DIECÉZA:

Spišská diecéza

Rómsku pastoráciu realizujú:

diecézni kňazi Štefan Bocko,

Marcel Heldák

Obec Rakúsy má 3 200 obyvateľov, z toho 2 600 Rómov, z ktorých 2 330 žije v rómskej osade. Priamo v nej je od roku 2013 Centrum voľného času. Od roku 2017 je v osade Rakúsy aj kaplnka. Kňazi sa starajú o sviatostný život, slúžia sväté omše, vyučujú náboženstvo. Centrum voľného času funguje vďaka laickým pracovníkom a dobrovoľníkom aj z radov saleziánskej mládeže. Aktivity CVČ sa sústreďujú na voľnočasové aktivity (krúžkovú činnosť, tábory), aktivačné práce dospelých, misijnú a pastoračnú činnosť, výchovné koncerty, atď.

Web: [http://www.cvcrakusy.sk/;](http://www.cvcrakusy.sk/)

FB: [Amaro Gav Rakusy](#)

Poprad - Matejovce

KRAJ:

Prešovský samosprávny kraj

OKRES:

Poprad

DIECÉZA:

Spišská diecéza

Rómsku pastoráciu realizujú:

diecézny kňaz František

Knapík

Poprad Matejovce je priemyselná mestská časť mesta Poprad s cca 3000 obyvateľmi, pričom Rómska komunita má minoritné zastúpenie cca 300-350 osôb. Pastoračia Rómov sa týka predovšetkým prípravy a vysluhovania sviatosti. Vykonáva ju správca farnosti spolu s katechétkou a jednou animátorkou. Spočíva v spoločných katechézach v kostole a iných príležitostných aktivitách (opekačky, výlety, návštevy kňaza v osade). Medzi väčšinovým obyvateľstvom a Rómskou komunitou vládne istá forma napätia, preto sa pastoračná služba Rómov vykonáva prevažne individuálne mimo majoritného farského spoločenstva. Keď sa Rómom nekladú prekážky rôzneho charakteru, majú záujem o kresťanskú vieru v Boha a prijatie sviatosti. Sú nábožensky založení a viera v nadprirodzeno je súčasťou ich života. Je tam preto veľký priestor pre ohlasovanie evanjelia. Správca farnosti sa so svojimi spolupracovníkmi usiluje o to, aby Cirkev bola „poľnou nemocnicou“. Chce, aby Cirkev vo farnosti Matejovce nebola colnica, ale otcovský dom, v ktorom je miesto pre každého, kde sa všetci cítia prijatí a milovaní a kde nájdu povzbudenie pre svoj život.

Štrba

KRAJ:

Prešovský samosprávny kraj

OKRES:

Poprad

DIECÉZA:

Spišská diecéza

Rómsku pastoráciu realizujú:

diecézny kňaz (miestny farár)

V Štrbe žije asi 300 Rómov, čo je asi polovica rímsko-katolíkov v samotnej obci Štrba. O Rómov sa stará farský administrátor, v rámci riadnej pastorácie, cez náboženskú výchovu, stretnutia na fare pred 1. sv. prijímaním, birmovkou, spolu všetky deti bez rozdielu. Časť Rómov žije v slabších podmienkach, časť v bežných ako ostatná populácia.

Web:

www.rkcstrba.sk

Veľká Lomnica

KRAJ:

Prešovský samosprávny kraj

OKRES:

Kežmarok

DIECÉZA:

Spišská diecéza

Rómsku pastoráciu realizujú:

miestni (diecézni) kňazi – farár, kaplán (Adam Rataj, predtým Vincent Pollák...).

Veľká Lomnica má cca 5 000 obyvateľov, z toho asi 2500 Rómov. Pastorácia je nad rámec farskej pastorácie. Na tento účel je využívané aj komunitné centrum pre Rómov v osade, pričom fara za to platí obci nájomné. V Komunitnom centre sa konajú sväté omše a modlitby, rovesnícke stretká, prípravy na sviatosti, denné tábory, voľnočasové aktivity, hry. Kňazi organizujú pre miestnych Rómov výlety, púte, duchovné obnovy, atď.

Spišská Kapitula

KRAJ:

Prešovský kraj

OKRES:

Levoča

DIECÉZA:

Spišská diecéza

Rómsku pastoráciu realizujú:

bohoslovci, kňazi, rehoľníčky, rehoľníci a laickí spolupracovníci
Formáciu bohoslovcov pre rómsku pastoráciu zastrešuje o. Martin Majda

V Spišskej diecéze sa nachádza veľké množstvo rómskych komunít, preto v rámci prípravy na kňazskú službu sa bohoslovci venujú aj poznávaniu špecifik tohto národa. Okrem prednášok a teoretickej prípravy, pravidelne navštevujú aj viaceré Rómske komunity, aby mohli Rómov lepšie spoznať a následne im účinnejšie slúžiť. Tieto návštevy pozostávajú z rozhovorov s miestnymi kňazmi, ako aj samotnými Rómami, z návštevy škôl, alebo iných zariadení, ktoré sa v danej lokalite nachádzajú, ako aj zo spoločnej modlitby a slávenia svätej omše medzi Rómami. Pre túto praktickú prípravu sú bohoslovcami k dispozícii kňazi, rehoľníčky, rehoľníci a laickí spolupracovníci predovšetkým z Lomničky, Letanoviec, Rakús, Krížovej Vsi a Veľkej Lomnice.

Web:

<https://ks.kapitula.sk/sk/aktivity-s-romami>

IBAN:

SK61 0200 0000 0023 2758 7957

Spišské Podhradie

KRAJ:

Prešovský samosprávny kraj

OKRES:

Levoča

DIECÉZA:

Spišská diecéza

Rómsku pastoráciu realizujú:

Írske sestry (Presentation Sisters)

V meste Spišské Podhradie žije 3 800 obyvateľov, z toho asi 1500 Rómov.

V roku 1993 prišli Írske sestry (Presentation Sisters) na Slovensko, najprv vyučovať angličtinu na základných a stredných školách v Bratislave a neskôr v Košiciach a v Spišskom Podhradí. Sestry od začiatku pracovali s miestnymi obyvateľmi, ktorým ponúkali podporu rodín, rozvoj spoločenstva veriacich a prácu s bezdomovcami. Šírenie radostnej zvesti Evanjelia bolo vždy súčasťou ich charizmy a životného štýlu. Írske sestry pôsobia v Spišskom Podhradí od roku 2004. Komunita poskytuje podporu v oblasti vzdelávania a podpory rodiny medzi Rómami, ako aj vyučovanie angličtiny na miestnych katolíckych stredných školách. Sestry na žiadosť miestneho biskupa spolupracujú aj s diecéznym seminárom, čo umožňuje prípravu budúcich kňazov pre prácu v Spišskej diecéze. V priestoroch blízko komunity sestier je aj materská škola kofinancovaná rehoľou Írskych sestier, čím sestry slúžia tým rómskym rodinám, ktorých deti nemajú možnosť absolvovať predškolskú výchovu. Budova s názvom NANO NAGLE CENTRUM slúži na komunitné služby pre Rómov zo Spišského Podhradia a segregovaných oblastí.

Od roku 2004 zaznamenali tieto známky vzdelávacieho a sociálneho rozvoja:

- a. Zvýšil sa počet predškolákov
- b. Dochádzka je pravidelná
- c. Rodičia zaujímajú oveľa pozitívnejší postoj k vzdelávaniu a učeniu svojich detí.
- d. Deti sú čisté a ošetrené a staršie deti chcú pokračovať v štúdiu a robiť si domáce úlohy.
- e. Dospelí využívajú kurzy čítania, písania a matematiky.

ROŽŇAVSKÁ DIECÉZA

RIMAVSKÁ SOBOTA

KRAJ:

Banskobystrický

OKRES:

Rimavská Sobota

DIECÉZA:

Rožňavská diecéza (rím-kat.)

Rómsku pastoráciu realizujú:

kňazi v rámci farskej pastorácie

(v súčasnosti dp. Rastislav

Polák,

biskupský vikár pre pastoráciu

Rómov)

Rožňavská diecéza, ktorá rozlohou zasahuje rôznorodé územie Slovenska – na severe od Spiša a Horehronia až po Gemer a Malohont, tvorí rôznorodé obyvateľstvo tak národnostných ako aj etnických menšín. Otec biskup Mons. Stanislav Stolárik, rožňavský biskup, vymenoval biskupského vikára pre pastoráciu Rómov. Úlohou vikára je starosť o týchto ľudí, a taktiež povzbudzovanie kňazov, ktorí majú vo svojich farnostiach Rómov. V rožňavskej diecéze sú Rómovia takmer v každej farnosti.

Keďže diecéza má nedostatok kňazov, je ťažké vyčleniť ich len pre túto špeciálnu pastoráciu. Ale skúsenosti hovoria, že kňazi sa vo svojich farnostiach zaoberajú katechézou, vysluhovaním sviatostí a vyučovaním náboženstva aj pre rómske deti, chlapcov zapájajú do miništrovania apod.

Vo farnosti Rimavská Sobota sa okrem farskej pastorácie pravidelne organizuje potravinová pomoc, zabezpečenie ošatenia a inej humanitnej pomoci (ako napr. dreva na zimu), ale aj sprevádzanie pri

komunikácii s úradmi či pomoc s vybavovaním dokladov. Rómovia, ktorí prejavili záujem, majú možnosť venovať sa pouličnému predaju časopisu CESTA, ktorý vydáva Prešovská gréckokatolícka charita. Len systematická práca a trpezlivosť s týmito ľuďmi, môže priniesť svoje ovocie. V našej diecéze väčšinou spočíva táto služba v práci zapálených kňazov vo svojich farnostiach.

IBAN:

SK1309000000000512128438

Stará Halič

KRAJ:

Banskobystrický

OKRES:

Lučenec

DIECÉZA:

Rožňavská diecéza

Rómsku pastoráciu realizujú:

Sestry z Rodiny Panny Márie

Sestry z Rodiny Panny Márie sa venujú rómskej misii v Rímskokatolíckej farnosti sv. Juraja v Starej Haliči, diecéza Rožňava, kde žije z celkového počtu obyvateľov asi 15% Rómov. Sestry sa venujú deťom cez vzdelávacie aktivity - doučovanie, príprava na vyučovanie, sprevádzanie, formovanie, aj sprevádzanie celých rómskych rodín, deťom z rómskych a sociálne slabých rodín pripravujú desiatu. Vďaka partnerstvu s konkrétnymi rodinami zo zahraničia – z Rakúska, Nemecka, Švajčiarska - pomáhajú aj charitou a humanitnou pomocou.

Web:

<https://www.famillemariens.org/>

IBAN:

SK58 0200 0000 0037 8204 6751

Velký Blh, Uzovská Panica, Barca, Ratkovská Lehota

KRAJ:

Banskobystrický

OKRES:

Rimavská Sobota

DIECÉZA:

Rožňavská diecéza

Rómsku pastoráciu realizujú:

Rehoľné sestry Rodiny Panny Márie
a kňazi z Diela Ježiša Veľkňaza

Rodina Panny Márie a Dielo Ježiša Veľkňaza pracuje vo farnostiach Uzovská Panica, Barca, Ratkovská Lehota. Farnosti zahŕňajú takmer 40 dedín a väčšinu tvorí rómska komunita. V menovaných farnostiach sa venujú rómskym deťom a rodinám sestry Rodiny Panny Márie a kňazi Diela Ježiša Veľkňaza spolu s niekoľkými laikmi a dobrovoľníkmi aj z radov rómskej komunity. Farnosti Uzovská Panica a Barca spravujú vyše 25 rokov, farnosť Ratkovská Lehota 5 rokov. Venujú sa rómskym deťom, pre ktoré organizujú katechézy, spoločné sväté omše, voľný čas, výlety, tábory; spoločne s nimi sa učia, spievajú, modlia, hrajú.

Rómske deti prichádzajú z veľmi chudobných rodinných podmienok, ich rodiny bývajú často len v jednej miestnosti, nemajú elektriku ani tečúcu vodu. Rodinám teda pomáhajú aj materiálne – šatstvom, potravinami, hygienickými, školskými a rôznymi domácimi potrebami. S rómskymi rodinami majú dobré, priateľské vzťahy. Pre potreby rómskej misie bolo vystavané pastoračné centrum v obci Veľký Blh a zriadené viaceré domy v obci Uzovská Panica, ktoré sa využívajú na rôzne aktivity a stretnutia s deťmi, mladými či dospelými. Pre farnosti boli zakúpené aj autobusy, vďaka ktorým môžu do misijných a pastoračných domov privázať rómske deti zo všetkých dedín a farností. Misia zastrešuje spolu okolo 400 detí a mladých.

Web: <https://www.famillemariens.org/>
IBAN: SK37 0900 0000 0002 2143 0258

KOŠICKÁ EPARCHIA

Blatné Remety

KRAJ:

Košický samosprávny kraj

OKRES:

Sobrance

DIECÉZA:

Košická eparchia

Rómsku pastoráciu realizujú:

diecézni kňazi (Peter Horváth)

Obec má cca 450 obyvateľov, z toho 250 detí, z nich asi polovica z detského domova pridelená jednotlivým rodinám do pestúnskej starostlivosti. 80% obyvateľov tvoria Rómovia. V r. 2004 – 2015 vo farnosti pôsobil rómsky kňaz (Peter Horváth), ktorý okrem klasickej farskej pastorácie rozvinul pastoráciu detí a mládeže. Počas celého roka sa v spolupráci s laikmi z Hnutia Svetlo-Život realizovali formačné stretnutia, v lete tábory pre detí, pravidelné výlety, púte, účasť na Eparchiálnej prehliadke zborov; neskôr organizovanie prehliadky rómskych zborov priamo v obci Blatné Remety. Ako účinkujúci sa zúčastnili aj najmilšieho koncertu roka Úsmev ako dar. V roku 2014 v spolupráci s Vysokou školou sv. Alžbety bolo zriadené Pastoračné centrum sv. mučeníka Teodora Romžu v Blatných Remetách, kde následne prebiehala krúžková činnosť, voľnočasové a športové aktivity, ale aj sprevádzanie manželov a rodičov v spolupráci s rôznymi odborníkmi. V rokoch 2018 – 2020 bol zrealizovaný veľký výtvarný projekt „Kočovná galéria“, ktorého výstupom boli výtvarné diela s tematikou rómskej kultúry. Z vybraných obrazov bol zostavený nástenný kalendár.

BANSKOBYSSTRICKÁ DIECÉZA

Banská Bystrica

KRAJ:

Banskobystrický

OKRES:

Banská Bystrica

DIECÉZA:

Banskobystrická diecéza

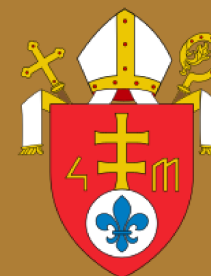
Rómsku pastoráciu realizujú:

Komunita Dcér Kresťanskej
lásky sv. Vincenta de Paul

V Banskej Bystrici sa komunita Dcér Kresťanskej lásky sv. Vincenta de Paul venuje dievčatám v Dome sv. Vincenta, kde sú rómske dievčatá z detských domovov do 18 rokov. Zariadenie vzniklo v r. 1995. Sprevádzanie rómskych dievčat spočíva v pomoci pri štúdiu, v hľadaní práce, upevňovaní pracovných návykov a v príprave na život. Zároveň sú dievčatá formované, spoločne objavujú zmysle života, sestry im vstúpajú morálne hodnoty, učia ich finančnej gramotnosti.

NITRIANSKA DIECÉZA

Web: <https://www.vincentky.sk/komunity/slovenska-republika/banska-bystrica/>

Orechov dvor

KRAJ:

Nitriansky

OKRES:

Nitra

DIECÉZA:

Nitrianska arcidiecéza

Rómsku pastoráciu realizujú:

Sestry Dcéry Márie Pomocnice /Saleziánky/; sestra služobnica Ducha Svätého a laickí spolupracovníci. Kňaz Viktor Tomčányi a diecézny kňaz Miroslav Hefera.

Na Orechovom dvore, kde žije asi 400 Rómov, pôsobia dve sestry v materskej škole a tri sestry v materskom centre. Okrem toho existuje v osade Átrium Dobrého Pastiera (výchova a vzdelávanie detí predškolského veku), realizuje sa príprava k sviatostiam detí aj dospelých. Sestry sa venujú aj starším deťom, dievčatám, mamičkám, aj mužom. Raz za týždeň má kňaz stretnutia s otcami rodín. Pri organizovaní letného tábora, výletov a väčších podujatí v osade (ako napr. Deň Rómov, Deň detí atď.) spolupracujú sestry s komunitnými a terénnymi pracovníkmi.

Pravidelne posledné dva augustové týždne spolupracujúca dobrovoľnícka organizácia VIDES posielala do osady dobrovoľníkov na letnú školu. Sestry sú v osade denne od r. 2012. Spolupracujú s mnohými ľuďmi z farnosti Klokočina, ktorí ich podporujú najmä materiálne, oblečením pre deti aj dospelých, niekedy aj potravinami a ďalšou potrebnou (nielen) humanitnou pomocou.

„Sme radi, že pracujeme medzi týmito ľuďmi, lebo nás to učí mnohým veciam. Výsledky nemeríme, snažíme sa ísť dopredu s nádejou, že Pán to všetko požehná a títo ľudia dosiahnu spásu. A to je dôležité.“
Sestry Saleziánky a Služobnice Ducha Svätého na Orechovom Dvore

Web: <https://salezianky.sk/>;
IBAN: SK17 7500 0000 0040 2827 0254

Zlaté Moravce

KRAJ:

Nitriansky

OKRES:

Zlaté Moravce

DIECÉZA:

Nitrianska arcidiecéza

Rómsku pastoráciu

realizujú:

Kongregácia bratov Tešiteľov
(o. Tomasz Prajzencanc) v
spolupráci so sociálnymi
pracovníčkami a s Katolíckou
charitou.

Služba Kongregácie bratov Tešiteľov je zameraná na pastoráciu pri rektorskom kostole Kongregácie bratov Tešiteľov a na službu chorým (nemocnica, ADOS), pričom v súčasnosti túto rehoľnú komunitu tvoria traja kňazi (dvaja poľskí kňazi a 92-ročný Slováč). Misia pre rómsku osadu je teda orientovaná v rámci možnosti ich riadnej pastorácie hlavne na akcie pre deti (Mikuláš) a charitatívnu pomoc (balíky pred sviatkami; nákup školských pomôcok; systematická humanitná pomoc – na nákup liekov; pomoc so zabezpečením jedla; zbierka pre staršie deti – školské pomôcky a ošatenie, atď.). Počas pandémie COVID-19 kňazi Tešitelia s farským spoločenstvom pri rektorskom kostole a sociálnymi pracovníčkami pomáhali s ochranou pred COVID-om – šitím rúšok, zabezpečovaním hygienických potrieb, atď.

Web: <https://tesiteliazm.sk/>

IBAN: SK18 7500 0000 0040 2539 8551

BRATISLAVSKÁ ARCIDIECÉZA

Plavecký Štvrtok, o.z. Francesco

KRAJ:

Bratislavský samosprávny kraj

OKRES:

Malacky

DIECÉZA:

Bratislavská arcidiecéza

Rómsku pastoráciu realizujú:

miestny farár Ján Sitár, pastoračný asistent, riaditeľ OZ Francesco Tomáš Florián, sociálny pracovník, dvaja bratia kapucíni a asi 15 dobrovoľníkov. Pomáhajú tiež členovia komunity Sv. Egídia.

V Plaveckom Štvrtku žije cca 2500 obyvateľov, z toho asi 700 Rómov. Komunitné centrum, ešte pod názvom EMANUEL, začalo svoju prevádzku v roku 2004, keď nadviazalo na prácu rádu Sestier Matky Terezy (Misionárky lásky), ktorý inicioval potrebu pracovať s miestnou rómskou komunitou. OZ Francesco cez Komunitné centrum Bunky kontinuálne nadviazalo na tento projekt a realizuje výchovno-vzdelávaciu činnosť s rómskymi deťmi a mládežou, terénnu prácu, v rámci ktorej pracovníci kontaktujú a navštevujú rodiny a jednotlivcov. Realizuje sa evanjelizácia, pastorácia, príprava na sviatosti; organizujú sa púte, výlety, letné prímestské zážitkové tábory a zmysluplné voľnočasové a športové aktivity pre deti, mládež aj dospelých. Komunitné centrum Bunky má za cieľ pomôcť rómskemu etniku žijúcemu na území obce Plavecký Štvrtok zaradiť sa do spoločnosti a vytvoriť priestor pre všestranný osobnostný rast konkrétnych jednotlivcov, ako aj komunity a sprostredkovať im impulzy pre rozvoj náboženského, kultúrneho a plnohodnotného spoločenského života komunity.

V rámci terénnej sociálnej práce pracovníci navštevujú rodiny, pomocou konzultácií napomáhajú riešiť výchovné a vzdelávacie problémy, povzbudzujú rodičov k zodpovednosti za výchovu detí aj prostredníctvom dohliadania a trvania na dodržiavaní školskej dochádzky. Svojou činnosťou OZ chce dosiahnuť zmiernenie napätia medzi majoritným obyvateľstvom a rómskou minoritou v oblasti a ponúka možnosť pozitívneho náhľadu na Rómov. Členov rómskej komunity sa snaží podnietiť k aktívnemu prístupu k ich životnej situácii, k pozitívnemu náhľadu na okolie a k prebraniu zodpovednosti za vlastný život. Prostredníctvom kňaza pôsobiaceho vo farnosti, ktorý s OZ úzko spolupracuje, sa v osade konajú sv. omše, vysluhujú sa sviatosti a veriaci Rómovia tak majú možnosť saturácie svojich duchovných potrieb.

Web: www.ozfrancesco.sk
FB: [Komunitné centrum Bunky](#)
IBAN: SK48 1100 0000 0029 2989 9966

Kontakty

Viac informácií nájdete na:

Web: <https://romovia.kbs.sk/>

FB: [Rómske pastoračné diela](#)

Instagram: [Rómske pastoračné diela](#)

Mons. Bernard Bober, košický arcibiskup
Predseda Rady KBS pre Rómov a menšiny
Tel.: +421 55 6828 111
E-mail: abukosice@abuke.sk

Mgr. Ing. Peter Bešenyi, PhD.

Tajomník Rady pre Rómov
a menšiny

Arcibiskupský úrad Košice

Hlavná 28

041 83 Košice

Tel: +421 903 484 824

E-mail: besenyi.peter@abuke.sk

PaedDr. Mgr. Renáta Ocilková

Koordinátorka KBS pre
napomáhanie pastorácie Rómov
Konferencia biskupov Slovenska
Kapitulská 11

814 99 Bratislava

Tel.: +421 903 910 937

E-mail: ocilkova@kbs.sk

NOSITELIA NÁDEJE

Pastoračné diela Katolíckej cirkvi
v rómskych komunitách

Bratislava 2022

Editor: Renáta Ocilková

Zdroj textov: Rómske pastoračné diela

Foto: Archív rómskych pastoračných diel

Grafické spracovanie: Martin Kocian

Preklad: Lucia Tužinská

Vydala Konferencia biskupov Slovenska

v spolupráci s **Vydavateľstvom Don Bosco**

Rada KBS pre Rómov a menšiny

Kniha vyšla s podporou nadácie Renovabis

ISBN 978-80-8074-535-6

NOSITELIA NÁDEJE

Pastoračné diela Katolíckej cirkvi
v rómskych komunitách
Bratislava 2022

BEARERS OF HOPE

Pastoral works of the Catholic Church
in Roma communities
Bratislava 2022